

Handläggare
Sara Hällströmer
Telefon: 08-50831995**Till**
Kulturnämnden
2025-10-21**Motion om att utreda demokrativillkoren i syfte
att skärpa dessa för att motverka
antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller
tredje hand (KS 2025/646)**

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kulturnämnden har ombetts besvara remissen av Motion om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredje hand. Motionärerna Jan Jönsson, Isabel Palmqvist-Smedberg och Åsa Nilsson Söderström (alla L) föreslår att staden ska utreda om demokrativillkoret behöver skärpas.

Kulturförvaltningen tillämpar idag demokrativillkoret vid upplåtelser i andra hand och vid kulturstöd. Kulturförvaltningen tycker att det saknas skäl för att skärpa villkoret. Det är redan i dag möjligt att återkräva kulturstöd om stödmottagaren inte uppfyller demokrativillkoret.

Kulturförvaltningen tycker att det är oklart om det finns lagstöd för att avsluta ett hyreskontrakt på grund av demokrativillkoret.

Lagstödet för att inhämta och sekretessbelägga personuppgifter när kulturförvaltningen tillämpar demokrativillkoret är otydligt. Det finns sådana regler för den statliga bidragsgivningen.

Kulturförvaltningen vill avslutningsvis peka på att det finns utmaningar i att utreda klandervärda beteenden hos företrädare för en förening eller organisation som inte har lett till fällande domar. Det är en särskilt svår avvägning att värdera ageranden som i sig inte är straffbara gärningar.

Ärendet

Kulturnämnden har ombetts besvara remissen av Motion om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredje hand.

Motionärerna Jan Jönsson, Isabel Palmqvist-Smedberg och Åsa Nilsson Söderström (alla L) föreslår att staden ska utreda om nuvarande demokrativillkor för lokalförvaltande organisationer och evenemangsarrangörer behöver skärpas för att motverka oacceptabla antidemokratiska krafter.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande med anledning av motionen.

1. Att fastighetsnämnden tillsammans med kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och stadens bolag inleder en utredning av de demokratiska villkoren för lokaluthyrning och kulturstöd inom samtliga lokalförvaltande organisationer, för att säkerställa att dessa villkor är tillräckligt strikta för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredje hand.
2. Att fastighetsnämnden, tillsammans med kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och stadens bolag vidtar åtgärder för att säkerställa att lokalförvaltande organisationer, som får stöd av kulturförvaltningen, kontinuerligt granskas och hålls ansvariga för att de uppfyller stadens demokrativillkor, och att dessa granskningar ska inkludera även andrahands- och tredjehandsuthyrningar av stadens lokaler.
3. Att fastighetsnämnden tillsammans med kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen utreder möjligheten att återkalla stöd från lokalförvaltande organisationer i efterhand om det konstateras att de inte har uppfyllt stadens demokratiska villkor, eller att de, efter en noggrann granskning, inte längre kvalificerar sig för fortsatt stöd från staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av administrativa staben på kulturförvaltningen i samråd med evenemangsavdelningen, kulturskolan och kulturstrategiska staben.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kommunfullmäktige beslutade 2021-05-31 att anta riktlinjer för demokrativillkor för förenings- och kulturstöd samt för lokalupplåtelser. Kulturnämnden har antagit egna

verksamhetsspecifika riktlinjer med utgångspunkt från kommunfullmäktiges riktlinjer.¹

Kulturförvaltningen tillämpar idag demokrativillkoret vid upplåtelser i andra hand och vid kulturstöd. Kulturförvaltningen tycker att nuvarande riktlinjer för demokrativillkoret är tillräckliga, och att det saknas skäl för att skärpa villkoret.

Kulturförvaltningen gör regelbundet fördjupade uppföljningar av organisationer som får stöd. Sökande förbinder sig att vid fördjupad analys ge tillgång till underlag som visar hur beviljat stöd använts och hur verksamhet bedrivs. Det omfattar exempelvis bokföring, årsredovisning, avtal, protokoll, stadgar, publikstatistik etc. Kulturförvaltningen vill understryka att det redan i dag är möjligt att återkräva kulturstöd om stödmottagaren inte följt villkoren för stödet. Demokrativillkoret är idag ett av flera villkor för att erhålla stöd.

Vid upplåtelser av lokaler i andra hand använder kulturförvaltningen i stort sett alltid hyreskontrakt. Förvaltningen är då hänvisade till de tvingande reglerna i hyreslagen när det gäller möjligheten att avsluta ett hyreskontrakt i förtid. Demokrativillkoret används dock vid urval av andrahandshyresgäster. Kulturförvaltningen tycker lagstödet för att avsluta ett hyreskontrakt i förtid på grund av demokrativillkoret är ottydligt.

För att kunna bedöma om en företrädare har agerat på ett otillåtet sätt enligt demokrativillkoret kan personuppgifter som rör bland annat lagöverträdelser behöva behandlas av kulturnämnden. Kulturförvaltningen tycker att lagstödet för att inhämta personuppgifter vid tillämpning av demokrativillkoret är ottydligt. Det saknas också möjligheter att sekretessbelägga inhämtade uppgifter enligt offentlighets- och sekretesslagen. Sådant lagstöd finns för den statliga bidragsgivningen.²

Kulturförvaltningen vill avslutningsvis peka på att det finns utmaningar i att utreda klandervärda beteenden hos företrädare för en förening eller organisation som inte har lett till fällande domar. Det är en särskilt svår avvägning att värdera ageranden som i sig inte är straffbara gärningar.

¹ Se <https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1973904>.

² Jmf. Reglerna för den statliga bidragsgivningen. Se t.ex. lagen (2024:488) om personuppgiftsbehandling i vissa ärenden om stöd till civilsamhället, samt 40 kap 7 e § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Maria Jansén
Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Lena Nilsson
Avdelningschef
Kulturförvaltningen

Bilagor

1. Remiss av Motion om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredje hand (KS 2025/646)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Jansén, Förvaltningschef	2025-10-10
Lena Nilsson, Avdelningschef	2025-10-10